

FULUFJELLET

GRENSEFJELL MED
BJØRN OG GAMMELSKOG

Slottsbekken mellom Storhamnarn og Slottshamnarn i Bergådalen (TO)

GRENSEFJELL MED BJØRN OG GAMMELSKOG

Fulufjellet nasjonalpark er et sammenhengende skog- og fjellområde. Fulufjellmassivet er et platåfjell som er delt mellom Norge og Sverige. Sveriges del av dette området ble vernet som nasjonalpark i 2002 (Fulufjällets nationalpark). Naturen kjenner ingen administrative grenser og opprettelsen av Fulufjellet nasjonalpark bidrar til å sikre store økologiske, landskapsmessige og friluftslivsmessige verdier som er knyttet til området Fulufjellet. Den er et viktig bidrag for å bevare verdifulle deler av den skandinaviske naturarven.

Skitur på vestertangen, noen hundre meter inne på svensk side av grensa (TO)

NATUROPPLEVELSER

For de som er glad i friluftsliv har Fulufjellet nasjonalpark mye å by på. Området brukes til turer både til fots og på ski, og til jakt, fiske og bærplukking. Flere gamle ferdselsveger mellom Norge og Sverige krysser nasjonalparken. Disse er nå merket som turstier. Fra sør til nord finner du Brynvegen, Särnvegen, Drøkkjekjeldvegen og Alterringvegen. Ferdselsvegene har forbindelse med stier i den svenske nasjonalparken.

Det kjøres opp skiløype fra Fulufjellet alpinsenter via Storbekkasen til riksgrensa på Brynflået.

Fulufjellet på norsk side er lite tilrettelagt for friluftsliv. Det finnes ingen turisthytter med overnattingsmuligheter innenfor nasjonalparken.

HISTORIE OG KULTURMINNER

Tidlig bosetting

Langs elva Ljøra har det bodd mennesker i over 3000 år. Folk har levd av jakt, fiske, jord- og skogbruk. Du finner mange kulturminner i området og de eldste steinalderboplassene og sporene etter jordbruk i Trysil finnes i Ljørdalen. Kulturminnene er imidlertid funnet i de lavereliggende delene av Ljøras nedbørfelt, altså ikke i nasjonalparken.

Gamle ferdselsveger

Särnvägen er en meget gammel ferdselsveg (sommerveg) fra tida før 1644 da Jämtland og Härjedalen tilhørte Norge. Vegen var handelsrute for innbyggerne i Särna og omkringliggende områder. Vegen går fra Ljørdalengrenda via Girdalssetra og Fulnebben og videre over Fulufjellet på svensk side. Det hevdes også at vegen er benyttet som pilgrimsveg.

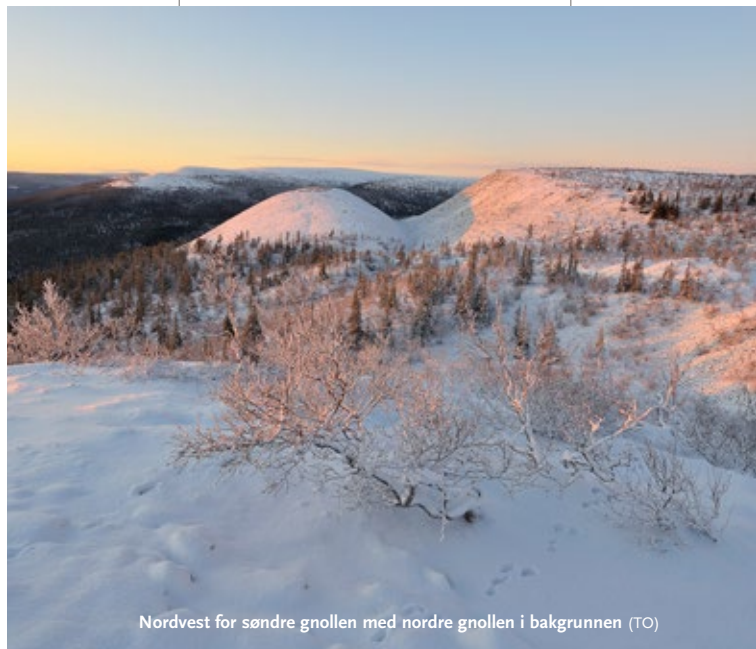
Alterringvegen går opp Bergådalen over riksgrensa nord-øst for Slottet til Alterringen på svensk side. Dette er en gammel såkalt "moseveg", fra den tida lav ble sanket og brukt som tilskudd til vinterföringen av kyr. Vi vet ikke sikkert hva steinringen som utgjør Alterringen egentlig er. Noen hevder at det er en gammel offerplass, mens andre mener at det er en gammel falkfangerplass.

Alterringen på svensk side av grensa (TO)

Utsikt nedover Bergådalen fra Brattfjellhamn med Fregn til høyre (TO)

Nordvest for søndre gnollen med nordre gnollen i bakgrunnen (TO)

LANDSKAP OG GEOLOGI

Tre adskilte fjellområder

De østlige sidedalene til Ljørdalen med vassdragene Bergåa, Gira og Tangåa deler Fulufjellet nasjonalpark i tre fjellområder. Disse fjellområdene er platåfjell med vidder på toppen og bratte lisider. Fjellplatåene er for en stor del dekket av blokkmark. I de bratte lisidene er det mye ur og rasmark.

Ensartet berggrunn, men variert landskap

Berggrunnen er ensartet. Nasjonalparken ligger i et område med prekambrisk sandstein, såkalt trysilsandstein, som har en dyp rødlig farge. Sandsteinen er svært rik på kvarts og dermed tungt nedbrytbar. Den gir opphav til et surt og karrig jordsmonn.

Landskapet er variert med store vekslinger over forholdsvis korte avstander. Høydeforskjellene varierer fra ca. 520 moh. i sør til fjellet Slottet som ligger 1047 moh. Noen steder er det erosjonsformasjoner som brede gjel og nedskjæringer. De mest markerte er Styggskora øst for Storgnollen og Slottsbekkens dalgang nord i Fulufjellet. Landskapet i området Storgnollen-Steinknøsen-Furuknøsen med blokkmark, gjel og store høydeforskjeller er svært særegent.

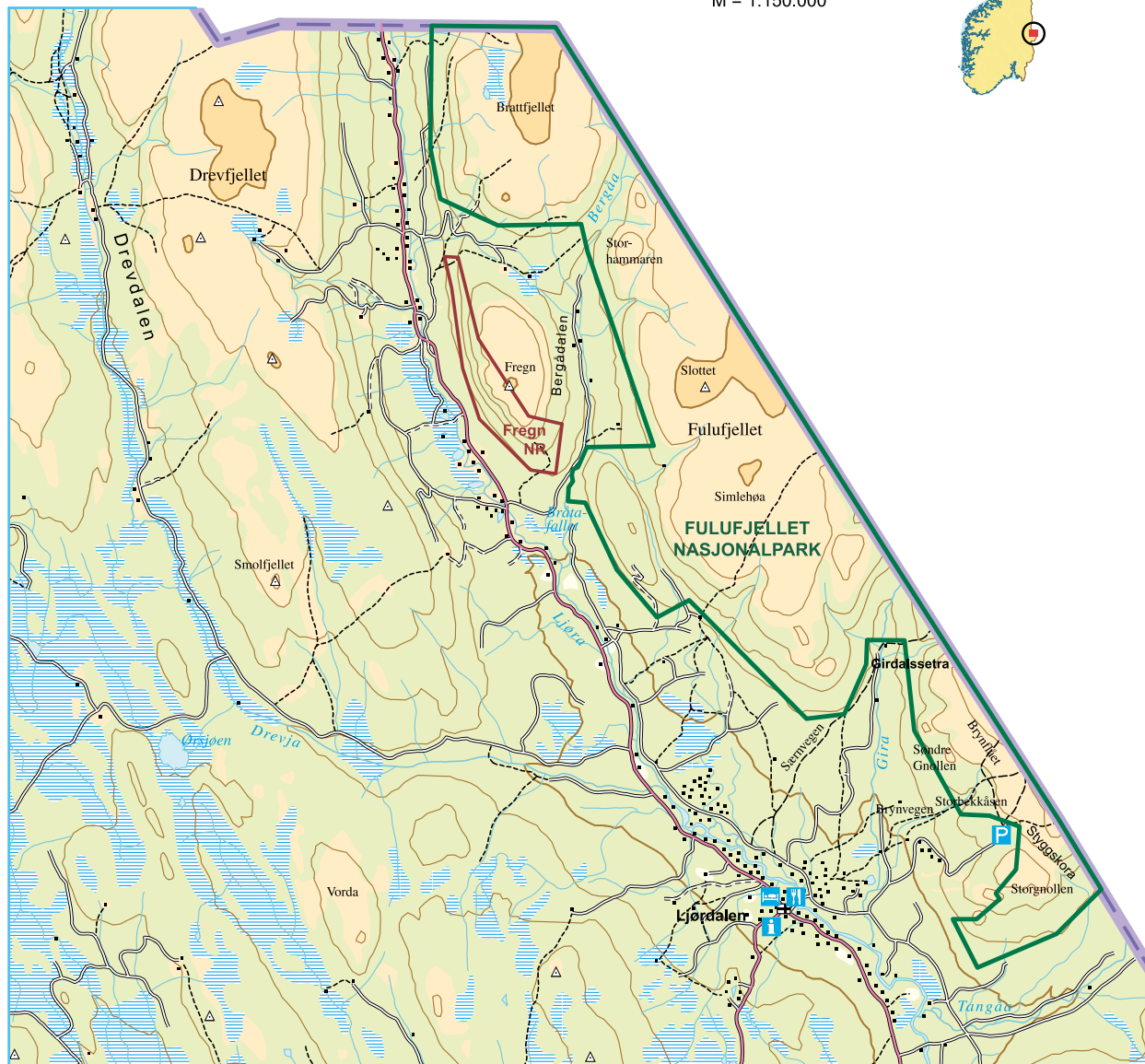
De største vassdragene i nasjonalparken er Bergåa og Gira. Enkelte steder er det mindre fossefall med Bråtåfallet i Bergåa som det mest markerte. Nasjonalparken er fattig på myr og vannspeil.

TEGNFORKLARING

- Riksgrense
- Nasjonalpark
- Naturreservat
- Parkering sommer
- Overnatting
- Servering
- Informasjon

M = 1:150.000

Binne med to unger i nasjonalparken (TO)

DYRE- OG FUGLELIV

Bjørneland

Elg og hare er vanlige pattedyr i Fulufjellet. Mer spesielt er det at alle de fire store rovdyrartene også lever her. Av disse står bjørnen i en særstilling. Fulufjellområdet synes å være et velegnet og mye brukt leveområde for bjørn. Dette har sammenheng med at tilgrensende områder på svensk side har en god bestand. Fulufjellet nasjonalpark synes å være et av de viktigste områdene for den sakte ekspanderende bjørnestammen i Norge. Det er anslått at 10-20 bjørner overvintrer på svensk og norsk side av Fulufjellet.

Fossefall (TO)

Selvsagt kan du se fugler, men ...

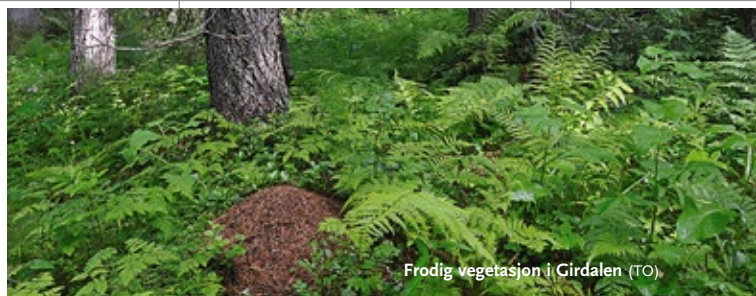
Det karrige landskapet gir ikke grunnlag for et rikt fugleliv. Mangelen på vannspeil og store myrarealer gjør at våtmarksfugler som ender og vadefugler er fåtallige. Storfuglen spiller derimot på enkelte plasser i skogliene og orrfugl, jerpe, lirype og fjellrype forekommer. Kongeørn observeres jevnlig i Fulufjellet. I snaufjellet er heipiplerke og steinskvett vanlige spurvefuglarter og nede i skogområdene er trepiplerke, rødstrupe, rødstjert, måltrost, løvsanger, bokfink og bjørkefink de vanligste artene.

Måker i solnedgang på svensk side av nasjonalparken (TO)

Ved Bråtafallet i Bergåa (TO)

Frodig vegetasjon i Girdalen (TO)

PLANTELIV

Karrige kår for planter

Vegetasjonen på snau fjellet er lite variert. Fjellene er stort sett dekket av heivegetasjon dominert av dvergbusker, gras, starr og siv. Både i nasjonal og internasjonal sammenheng er snau fjellet ekstremt artsfattig. Storgnollen og Steinknøsen er blokkhauger med omtrent sterile urer og steinpolygonmark på toppene med innslag av fattig heivegetasjon med lav.

Kilder finnes nesten overalt i skogsliene og er trolig et resultat av oppsprekkingen av trysilsandsteinen. Langs Slottsbekken finnes sammenhengende kildehorisonter på over en kilometer. Kildene gir et økt artsmangfold i et ellers artsfattig skoglandskap.

Gammelskog, stedvis med urskogpreg

Praktisk talt all skog er barskog med gran og furu. Det er knyttet store skogfaglige verneverdier til den fjellnære barskogen. Til sammen er det store arealer med naturskog og gammelskog av furu og gran med gode forekomster av død ved. I Brattfjellets vestsida finner du spredte gamle furuer som er opptil 350 år gamle. Stedvis har skogen urskogpreg med et rikt artsmangfold. Mange sjeldne lav- og sopparter er registrert innenfor nasjonalparken.

Speilblankt på Sloangtjønna (TO)

I en nasjonalpark er du naturens gjest

- Gå hvor du vil, på beina eller på ski. Alt som har motor er i utgangspunktet forbudt.
- Rast hvor du vil, og overnatt gjerne i telt. Rydd opp etter deg, og ta med søpla hjem.
- Du kan tenne bål, men husk det generelle bål Brenningsforbudet i skogsmark mellom 15. april og 15. september. Vis hensyn når du sanker ved.
- Du kan plukke bær, matsopp og vanlige planter til eget bruk. Vis hensyn til kulturminner, vegetasjon og dyreliv. Ta ekstra hensyn i hekke- og yngletida.
- Benytt deg av mulighetene til jakt og fiske. Husk jakt-/fiskekort. Ikke bruk levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk fra ett vassdrag til et annet.
- Du kan ta med deg hund, men husk båndtvang i perioden 1. april til 20. august.

Kort om Fulufjellet nasjonalpark

Hvor:

Trysil kommune i Hedmark fylke.

Slik kommer du til Fulufjellet nasjonalpark:

Riksveg 25 til Østby via Nybergsund, deretter fylkesveg 564 til Ljørdalen, alternativt riksveg 25 til Støa, deretter fylkesveg 570 til Ljørdalen.

Informasjon om overnatting og servicetilbud:

Turistbua, tlf. 62 45 56 00, info@turistbua.no, www.ljordalen.nu, www.fulufjellet.nu
Ljøratunet, tlf. 468 20 830, cindy@ljooratunet.no, www.ljooratunet.no

Hytter:

Det finnes ingen turisthytter med overnattingsmuligheter, verken betjente eller ubetjente, innenfor nasjonalparken.

Tips:

Det går merket tursti fra Storbekkasen til riksgrensa. Også merket sti fra Bergådalen og inn til riksgrensa. Stien passerer rett nord for Slottet. Fra denne stien nede ved Bergåa går også merket sti opp til Storfurua på nordsida av Bjørnåsen. Denne furua er målt til 600 år gammel, og har en spesielt stor og vid krone.

Kart:

Ljørdalen 2117 I, Trysil 2117 IV og Linnes 2118 III (målestokk 1:50000) Lantmåteriet har gode fjellkart både i 1:50.000 og 1:100.000 som viser hele Fulufjellet på begge sider av riksgrensa.

Opprettet: 2012

Areal: 82,5 km²

Tilliggende verneområder:

Fulufjällets nationalpark (Sverige)
Fregn naturreservat

Forvaltning:

Fulufjellet nasjonalparkstyre, tlf. 62 55 10 00, postmottak@fmhe.no

Oppsyn:

Statens Naturoppsyn, tlf. 73 58 05 00

Mer informasjon:

www.norgesnasjonalparker.no
www.nasjonalparkstyre.no

M197/2014

Layout: Guri Jermstad AS. Foto: Trygve Opseth (TO) og Ragnar Ødegaard /FM Hedmark (RØ)

Forsidebilde: Utsikt mot Girstakken nordfra (TO) og svart/hvit: Barskog i lavere områder (RØ)

Baksidebilde: Grensemerking (RØ)

Trykk: GRØSET™

Norges nasjonalparker – vår felles naturarv

Vi oppretter nasjonalparker for å ta vare på store naturområder – fra hav til fjell. For naturens egen skyld, for oss og for kommende generasjoner.

Nasjonalparkene rommer storslagen natur med variert dyre- og planteliv, fosser og breer, høye fjell, endeløse vidder, dype skoger, vakre fjorder og kystområder. I tillegg finner du kulturminner som viser hvordan områder ble brukt tidligere.

I nasjonalparkene finnes et mangfold av muligheter for gode og spennende naturopplevelser. Bruk den flotte naturen vår – på naturens premisser.

Velkommen til Norges nasjonalparker!

